

Cartoons en werkvormen

CARTOONS

INTERNATIONALE TEELTEN...

ALLE MENSEN WORDEN VRIJ EN GELIJK GEBOREN ...

IEDEREEN GELIJK!

MOGELIJKE WERKVORMEN BIJ CARTOONS

Mogelijkheid 1

Materiaal

cartoons (uitvergroot), plakband of punaises, pen en papier voor elke deelnemer

Verloop

- Vergroot de cartoons (minstens op A4-formaat) en hang ze op in het lokaal (redelijk verspreid) zodat je een minitentoonstelling hebt.
- Laat de deelnemers de cartoons bekijken in willekeurige volgorde, gedurende 10 minuten.
- Alle deelnemers gaan zitten en schrijven bijvoorbeeld:
 - alles op wat ze zich nog van de cartoons herinneren (inhoud, grappen, thema's, verbanden tussen cartoons,...),
 - beschrijven de cartoon die hen het beste bijgebleven is en schrijven op waarom,
 - schrijven zoveel mogelijk mensenrechten op die ze in de cartoons zijn tegengekomen (om ter meest, ze moeten natuurlijk wel juist zijn).

Mogelijkheid 2

Materiaal

Cartoons (uitvergroot), economische en sociale rechten op kaartjes (bijlage achteraan in het pakket), plakband of speldjes

Verloop

- Vergroot de cartoons (minstens op A4-formaat) Hang ze op in het lokaal, zodat je een minitentoonstelling hebt.
- Geef alle deelnemers alle economische en sociale rechten op kaartjes (achteraan in het pakket, pg. 392).
- De deelnemers lezen rustig alle rechten door en denken even na wat er precies mee bedoeld wordt.
- Vervolgens wandelen ze langs de cartoons en bekijken de cartoons rustig.
- Laat de deelnemers de kaartjes bij de cartoons hangen wanneer ze denken dat een bepaald recht (of bepaalde rechten) in een cartoon geschonden wordt (worden) of met een cartoon te maken heeft (hebben).
- Evalueer tenslotte de rechten die bij de cartoons hangen, vraag de deelnemers eventueel om meer uitleg. Probeer eventueel een discussie op gang te brengen.

Mogelijkheid 3

Materiaal

Cartoons (uitvergroot), verschillende pakjes kleine post-its

Verloop

- Vergroot de cartoons (minstens op A4-formaat) Hang ze op in het lokaal, zodat je een minitentoonstelling hebt. Geef elke cartoon een nummer (mag op de cartoon geschreven worden).
- Geef elke deelnemer een stapeltje post-its (minstens evenveel als het aantal cartoons).
- Elke deelnemer schrijft op een post-it welk gevoel hij of zij had bij elke cartoon (voor elke cartoon 1 post-it). Het gevoel moet in 1 woord omschreven worden. Let op: een deelnemer mag maar 2 keer hetzelfde gevoelswoord gebruiken. Uiteraard schrijft de deelnemer ook de nummer van de cartoon bij het gevoelswoord. De deelnemer houdt deze post-its nog even bij.
- Op het sein van de begeleider (als iedereen klaar is) worden alle post-its van de deelnemers op de cartoons waar ze bijhoren, geplakt.
- De deelnemers gaan terug zitten. De begeleider overloopt de gevoelswoorden die bij de cartoons hangen. Als er te veel verschillende zijn, haal dan de meest opvallende of opmerkelijke eruit. Vervolgens vraagt de begeleider aan de deelnemers wat er met welke woorden bedoeld wordt, waarom een bepaald gevoel bij een bepaalde cartoon naar boven kwam ...

Mogelijkheid 4

- Idem mogelijkheid 3 (werkvorm met post-its)
- Maar i.p.v. gevoelswoorden op te schrijven, schrijven de deelnemers voor elke cartoon op een post-it aan welke reële situatie, aan welk land, aan welke bevolking, aan welke personen, ... de cartoon hen aan laat denken. Vervolgens wordt de post-it bij de cartoon gekleefd.

Mogelijkheid 5

Materiaal

Cartoons op A4-blad

Verloop

- Kopieer de cartoons en knip elke cartoon in twee. Zorg dat op beide helften inhoudelijke informatie staat (de cartoon moet dus niet altijd in het midden doorgeknipt worden).

- Geef de deelnemers willekeurig een halve cartoon. Als je alle cartoons wil gebruiken zullen (sommige) deelnemers misschien twee halve cartoons moeten krijgen (niet van dezelfde cartoon!).
- De deelnemers lopen kris kras door elkaar in de ruimte en op het teken van de begeleider gaan ze op zoek naar hun partner, de persoon met de tweede helft van hun cartoon. Deze zoektocht kan op de volgende wijzen plaatsvinden:
 - De deelnemers omschrijven kort de inhoud van de cartoon aan andere deelnemers tot ze degene vinden met de overeenstemmende cartoon.
 - De deelnemers omschrijven kort wat zichtbaar is op de cartoon aan andere deelnemers tot ze degene vinden met de overeenstemmende cartoon.
 - Deelnemers proberen te achterhalen over welke economisch of sociaal recht of over welk onderwerp de cartoon gaat, en zoeken op basis daarvan (door alleen het recht of het onderwerp te vernoemen) de deelnemer met de tweede helft van de cartoon.

Voorbeelden van creatieve opdrachten bij de cartoons:

- Krantenkoppen verzinnen bij elke cartoon.
- Tekst schrijven voor een Hip Hop nummer over de onderwerpen in de cartoons en voor de groep brengen. Verschillende situaties uit verschillende cartoons kunnen in éénzelfde Hip Hop nummer aangeklaagd worden. Indien mogelijk kan je gebruik maken van een instrumentaal Hip Hop nummer (of ritmische muziek zonder tekst) als begeleiding (is normaal gezien te vinden in de CD-afdeling van de bibliotheek, je kan natuurlijk ook op voorhand aan de deelnemers vragen of ze zoiets kunnen meebrengen).
- Situatie van de cartoon uitbeelden in een pantomime of in een rollenspel, anderen raden over welke cartoon het gaat (eventueel een vervolgsituatie aanbrenen of de omgekeerde situatie uitbeelden waarin het recht nageleefd wordt).
- Nieuwsbericht uitwerken over de situatie van de cartoon en voordragen als nieuwslezer(es).
- Affiches ontwerpen waarop een bepaalde situatie in een cartoon aangeklaagd wordt.
- Een minibetoging organiseren om een situatie van een cartoon aan te klagen: cartoon kiezen waarvan de situatie het meeste gevoelens oproept, het meeste ongenoegen opwekt (in kleine groepjes of met de hele groep samen), naam verzinnen voor de actiegroep die de betoging organiseert, slogans verzinnen en op spandoeken of kartonnen platen schrijven (of graffiti, zorg dan voor graffiti spuitbussen), evt. ook een affiche ontwerpen, voorstellen tot verbetering uitwerken (wat ze wél willen), ...

Algemene Bijlagen

Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag,

Overwegende, dat, overeenkomstig de in het Handvest der Verenigde Naties verkondigde beginselen, erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreembare rechten van alle leden van de mensengemeenschap grondslag is voor de vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld,

Erkennende, dat deze rechten voortvloeien uit de inherente waardigheid van de menselijke persoon,

Erkennende, dat, overeenkomstig de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het ideaal van de vrije mens, vrij van vrees en gebrek, slechts kan worden verwezenlijkt indien er omstandigheden worden geschapen, waarin een ieder zijn economische, sociale en culturele rechten, alsmede zijn burgerrechten en zijn politieke rechten kan uitoefenen,

Overwegende, dat, krachtens het Handvest der Verenigde Naties, de Staten verplicht zijn de universele eerbied voor en de inachtneming van de rechten en vrijheden van de mens te bevorderen,

Zich ervan bewust dat op de individuele mens, uit hoofde van de plichten die hij heeft tegenover anderen en tegenover de gemeenschap waartoe hij behoort, de verantwoordelijkheid rust te streven naar bevordering en inachtneming van de in dit Verdrag erkende rechten,

Zijn overeengekomen als volgt:

DEEL I

Artikel 1

1. Alle volken bezitten zelfbeschikkingsrecht. Uit hoofde van dit recht bepalen zij in alle vrijheid hun politieke status en streven zij vrijelijk hun economische, sociale en culturele ontwikkeling na.
2. Alle volken kunnen ter verwezenlijking van hun doeleinden vrijelijk beschikken over hun natuurlijke rijkdommen en hulpbronnen, evenwel onverminderd eventuele verplichtingen voortvloeiende uit internationale economische samenwerking, gegrondvest op het beginsel van wederzijds voordeel, en uit het internationale recht. In geen geval mogen een volk zijn bestaansmiddelen worden ontnomen.
3. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, met inbegrip van de Staten die verantwoordelijk zijn voor het beheer van gebieden zonder zelfbestuur en van trustgebieden, bevorderen de verwezenlijking van het zelfbeschikkingsrecht en eerbiedigen dit recht overeenkomstig de bepalingen van het Handvest der Verenigde Naties.

DEEL II

Artikel 2

1. Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich maatregelen te nemen, zowel zelfstandig als binnen het kader van de internationale hulp en samenwerking, met name op economisch en technisch gebied, en met volledige gebruikmaking van de hem ter beschikking staande hulpbronnen, ten einde met alle passende middelen, inzonderheid de invoering van wettelijke maatregelen, steeds nader tot een algehele verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen.
2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich te waarborgen dat de in dit Verdrag opgesomde rechten zullen worden uitgeoefend zonder discriminatie van welke aard ook, wat betreft ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

3. De ontwikkelingslanden kunnen, daarbij behoorlijk rekening houdend met de rechten van de mens en hun nationale economie, bepalen in hoeverre zij de in dit Verdrag erkende economische rechten aan niet-onderdanen zullen waarborgen.

Artikel 3

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich het gelijke recht van mannen en vrouwen op het genot van de in dit Verdrag genoemde economische, sociale en culturele rechten te verzekeren.

Artikel 4

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, wat het genot van de door de Staat overeenkomstig dit Verdrag verleende rechten betreft, de Staat deze rechten slechts mag onderwerpen aan bij de wet vastgestelde beperkingen en alleen voor zover dit niet in strijd is met de aard van deze rechten, en uitsluitend met het doel het algemeen welzijn in een democratische samenleving te bevorderen.

Artikel 5

1. Geen bepaling van dit Verdrag mag zodanig worden uitgelegd als zou zij voor een Staat, een groep of een persoon het recht inhouden enige activiteit te ontplooiën of enige daad te verrichten, die ten doel heeft de rechten of vrijheden welke in dit Verdrag zijn erkend, te vernietigen of deze rechten en vrijheden meer te beperken dan bij dit Verdrag is voorzien.

2. Het is niet toegestaan enig fundamenteel recht van de mens dat in een land, ingevolge wettelijke bepalingen, overeenkomsten, voorschriften of gewoonten, wordt erkend of bestaat, te beperken of ervan af te wijken, onder voorwendsel dat dit Verdrag die rechten niet of slechts in beperkte mate erkent.

DEEL III

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht op arbeid, hetgeen insluit het recht van een ieder op de mogelijkheid in zijn onderhoud te voorzien door middel van vrijelijk gekozen of aanvaarde werkzaamheden; zij nemen passende maatregelen om dit recht veilig te stellen.

2. De door een Staat die partij is bij dit Verdrag te nemen maatregelen ter volledige verwezenlijking van dit recht, dienen onder meer te omvatten technische programma's, programma's voor beroepskeuzevoorlichting en opleidingsprogramma's, alsmede het voeren van een beleid en de toepassing van technieken gericht op gestadige economische, sociale en culturele ontwikkeling en op het scheppen van volledige gelegenheid tot het verrichten van productieve arbeid onder omstandigheden die de individuele mens het genot waarborgen van de fundamentele politieke en economische vrijheden.

Artikel 7

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op billijke en gunstige arbeidsvoorwaarden, die in het bijzonder het volgende waarborgen:

- a. Een beloning die alle werknemers als minimum het volgende verschaft:
 - (i) Een billijk loon en gelijke beloning voor werk van gelijke waarde zonder onderscheid van welke aard ook; in het bijzonder dienen aan vrouwen arbeidsvoorwaarden te worden gewaarborgd die niet onderdoen voor die welke op mannen van toepassing zijn, met gelijke beloning voor gelijk werk;
 - (ii) Een behoorlijk levenspeil voor henzelf en hun gezin overeenkomstig de bepaling van dit Verdrag;
- b. Veilige en hygiënische arbeidsomstandigheden;
- c. Gelijke kansen voor een ieder op bevordering in zijn werk naar een passende hogere positie, waarbij geen andere overwegingen mogen gelden dan die van anciënniteit en bekwaamheid;
- d. Rustpauzen, vrije tijd en een redelijke duur van de werktijd en periodieke vakanties met behoud van loon, alsmede behoud van loon op algemeen erkende feestdagen.

Artikel 8

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich het volgende te waarborgen:
 - a. Het recht van een ieder vakverenigingen op te richten en zich aan te sluiten bij de vakvereniging van zijn keuze, slechts met inachtneming van de regels van de betrokken organisatie, ter bevordering en bescherming van zijn economische en sociale belangen. Aan de uitoefening van dit recht mogen geen beperkingen worden verbonden, behalve die welke bij de wet zijn voorgeschreven en die in een democratische samenleving geboden zijn in het belang van de nationale veiligheid of de openbare orde, dan wel voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen;
 - b. Het recht van vakverenigingen nationale overkoepelende organen te vormen en het recht van deze laatste, internationale vakverenigingsorganisaties op te richten of zich daarbij aan te sluiten;
 - c. Het recht van vakverenigingen vrijelijk hun werkzaamheden te ontplooiën, waarbij zij aan geen andere beperkingen zijn onderworpen dan die welke bij de wet zijn voorgeschreven en welke in een democratische samenleving geboden zijn in het belang van de nationale veiligheid of de openbare orde, dan wel voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen;
 - d. Het stakingsrecht, mits dit wordt uitgeoefend overeenkomstig de wetten van het desbetreffende land.
2. Dit artikel verhindert niet het treffen van wettelijke maatregelen ter beperking van de uitoefening van deze rechten door leden van de gewapende macht, van de politie of van het ambtelijk apparaat.
3. Geen bepaling van dit artikel geeft de Staten die partij zijn bij het Verdrag van 1948 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht de bevoegdheden wetgevende maatregelen te treffen die in dat Verdrag voorziene waarborgen in gevaar zouden brengen of de wet zodanig toe te passen dat deze in gevaar zouden worden gebracht.

Artikel 9

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op sociale zekerheid, daarbij inbegrepen sociale verzekering.

Artikel 10

1. De grootst mogelijke bescherming en bijstand dient te worden verleend aan het gezin, dat de natuurlijke en fundamentele kern van de maatschappij vormt, in het bijzonder bij de stichting daarvan en zolang het de verantwoording draagt voor de zorg voor en opvoeding van kinderen die nog niet in eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Een huwelijk moet door de aanstaande echtgenoten uit vrije wil worden aangegaan.
2. Aan moeders dient bijzondere bescherming te worden verleend gedurende een redelijke periode voor en na de geboorte van hun kind. Gedurende deze periode dient aan werkende moeders verlof met behoud van loon of verlof gekoppeld aan passende uitkeringen krachtens de sociale zekerheidswetgeving te worden toegekend.
3. Bijzondere maatregelen ter bescherming van en ter verlening van bijstand aan kinderen en jeugdige personen dienen te worden genomen zonder enigerlei discriminatie ter zake van afstamming of anderszins. Kinderen en jeugdige personen dienen te worden beschermd tegen economische en sociale uitbuiting. Tewerkstelling van zulke personen voor het verrichten van arbeid die schadelijk is voor hun zedelijk of lichamelijk welzijn, levensgevaar oplevert, dan wel groot gevaar inhoudt dat hun normale ontwikkeling zal worden geremd, dient strafbaar te zijn bij de wet. De Staten dienen tevens leeftijdsgrenzen vast te stellen waarbeneden het verrichten van loonarbeid door kinderen verboden en strafbaar bij de wet dient te zijn.

Artikel 11

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op een behoorlijke levensstandaard voor zichzelf en zijn gezin, daarbij inbegrepen toereikende voeding, kleding en huisvesting, en op steeds betere levensomstandigheden. De Staten die partij zijn bij dit

Verdrag nemen passende maatregelen om de verwezenlijking van dit recht te verzekeren, daarbij het essentieel belang erkennende van vrijwillige internationale samenwerking.

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, het fundamentele recht erkennende van een ieder gevrijwaard te zijn tegen honger, nemen zowel zelfstandig als door middel van internationale samenwerking de maatregelen, waaronder mede begrepen bijzondere programma's, die nodig zijn ten einde:

- a. De methoden voor de voortbrenging, verduurzaming en verdeling van voedsel te verbeteren door volledige gebruikmaking van de technische en wetenschappelijke kennis, door het geven van voorlichting omtrent de beginselen der voedingsleer en door het ontwikkelen of reorganiseren van agrarische stelsels op zodanige wijze dat de meest doelmatige ontwikkeling en benutting van natuurlijke hulpbronnen wordt verkregen;
- b. Een billijke verdeling van de wereldvoedselvoorraden in verhouding tot de behoefte te verzekeren, daarbij rekening houdende met de problemen van zowel de voedsel invoerende als de voedsel uitvoerende landen.

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid.

2. De door de Staten die partij zijn bij dit Verdrag te nemen maatregelen ter volledige verwezenlijking van dit recht omvatten onder meer die welke nodig zijn om te komen tot:

- a. Vermindering van het aantal doodgeborenen en van de kindersterfte, alsmede een gezonde ontwikkeling van het kind;
- b. Verbetering van alle aspecten betreffende de hygiëne van het gewone milieu van de mens en van het werkmilieu;
- c. Voorkoming, behandeling en bestrijding van epidemische en endemische ziekten, alsmede van beroepsziekten en andere ziekten;
- d. Het scheppen van omstandigheden die een ieder in geval van ziekte geneeskundige bijstand en verzorging waarborgen.

Artikel 13

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. Zij zijn van oordeel dat het onderwijs gericht dient te zijn op de volledige ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid en van het besef van haar waardigheid en dat het dient bij te dragen tot de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Zij zijn voorts van oordeel dat het onderwijs een ieder in staat dient te stellen een nuttige rol te vervullen in een vrije samenleving en het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle volken en alle rasgemeenschappen, etnische en godsdienstige groeperingen, alsmede de activiteiten van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede dient te bevorderen.

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen:

- a. Het primaire onderwijs voor allen verplicht en kosteloos beschikbaar dient te zijn;
- b. Het secundair onderwijs in zijn verschillende vormen, waarbij inbegrepen het secundaire technische onderwijs en het beroepsonderwijs, door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs algemeen beschikbaar en voor allen toegankelijk dient te worden gemaakt;
- c. Het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt;
- d. Het fundamenteel onderricht zoveel mogelijk dient te worden gestimuleerd of geïntensiveerd ten behoeve van personen die geen lager onderwijs hebben genoten of dit niet hebben voltooid;
- e. De ontwikkeling van een stelsel van scholen van alle niveaus met kracht dient te worden nagestreefd, een passend stelsel van studiebeurzen in het leven dient te worden geroepen en materiële omstandigheden van het onderwijzend personeel voortdurend dient te worden verbeterd.

3. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich de vrijheid te eerbiedigen van ouders of wettige voogden om voor hun kinderen of pupillen andere dan door de overheid opgerichte scholen te kiezen, die beantwoorden aan de door de Staat vast te stellen of goed te keuren minimumonderwijsnormen en hun godsdienstige en zedelijke opvoeding te verzekeren overeenkomstig hun eigen overtuiging.

4. Geen onderdeel van dit artikel mag zodanig worden uitgelegd dat het de vrijheid aantast van individuele personen of rechtspersonen inrichtingen voor onderwijs op te richten en daaraan leiding te geven, met inachtneming evenwel van de in het eerste lid van dit artikel neergelegde beginselen en van de voorwaarde dat het aan deze inrichtingen gegeven onderwijs beantwoordt aan door de Staat vastgestelde minimumnormen.

Artikel 14

Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag en die op het tijdstip waarop hij partij werd in het moederland of in andere onder zijn rechtsmacht vallende gebieden verplicht kosteloos primair onderwijs nog niet heeft kunnen invoeren, verbindt zich binnen twee jaar een tot in bijzonderheden uitgewerkt plan voor de geleidelijke tenuitvoerlegging, binnen een redelijk in dit plan vast te stellen aantal jaren, van het beginsel van verplicht kosteloos primair onderwijs voor allen op te stellen en te aanvaarden.

Artikel 15

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder:

- a. Deel te nemen aan het culturele leven;
- b. De voordelen te genieten van de wetenschappelijke vooruitgang en de toepassing daarvan;
- c. De voordelen te genieten van de bescherming van de geestelijke en stoffelijke belangen voortvloeiende uit door hem verricht wetenschappelijk werk of uit een literair of artistiek werk waarvan hij de schepper is.

2. De door de Staten die partij zijn bij dit Verdrag te nemen maatregelen om tot de volledige verwezenlijking van dit recht te komen houden mede in die, welke noodzakelijk zijn voor het behoud, de ontwikkeling en de verbreiding van wetenschap en cultuur.

3. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich de vrijheid te eerbiedigen die onontbeerlijk is voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en scheppend werk.

4. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen de voordelen die de stimulering en ontwikkeling van internationale contacten en van internationale samenwerking op wetenschappelijk en cultureel gebied met zich brengen.

DEEL IV

Artikel 16

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich overeenkomstig dit deel van het Verdrag rapporten in te dienen over de maatregelen die zij hebben genomen en de vorderingen die zij hebben gemaakt bij de totstandkoming van de in dit Verdrag erkende rechten.

2. a. Alle rapporten dienen bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties te worden ingediend; deze doet hiervan afschriften toekomen aan de Economische en Sociale Raad ter bestudering overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag.

b. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties doet tevens aan de gespecialiseerde organisaties afschriften van de rapporten, of van daarvoor in aanmerking komende delen daarvan, afkomstig van Staten die partij zijn bij dit Verdrag en die tevens lid zijn van die gespecialiseerde organisaties toekomen voor zover deze rapporten, of delen daarvan betrekking hebben op zaken die tot de verantwoordelijkheid behoren van die gespecialiseerde organisaties overeenkomstig hun statutaire bepalingen.

Artikel 17

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag dienen hun rapporten in afleveringen in, overeenkomstig een door de Economische en Sociale Raad binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag in te stellen schema, na raadpleging van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag en van de betrokken gespecialiseerde organisaties.

2. In de rapporten kunnen factoren en moeilijkheden die de mate van vervulling van de verplichtingen krachtens dit Verdrag ongunstig hebben beïnvloed worden vermeld.

3. In gevallen waarin reeds aan de Verenigde Naties of aan een gespecialiseerde organisatie door een Staat die partij is bij dit Verdrag van belang zijnde gegevens zijn verstrekt, is het niet nodig deze gegevens andermaal te verschaffen, doch kan met een nauwkeurige verwijzing naar de aldus verstrekte gegevens worden volstaan.

Artikel 18

Ingevolge zijn verantwoordelijkheden krachtens het Handvest der Verenigde Naties op het gebied van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, kan de Economische en Sociale Raad regelingen treffen met de gespecialiseerde organisaties met betrekking tot het rapporteren aan de Raad over de vorderingen die zijn gemaakt bij de inachtneming van de bepalingen van dit Verdrag die binnen het kader van hun werkzaamheden vallen. Deze rapporten kunnen onder meer gegevens bevatten betreffende de beslissingen en aanbevelingen die door de bevoegde organen ten aanzien van deze tenuitvoerlegging zijn genomen of aanvaard.

Artikel 19

De Economische en Sociale Raad kan aan de Commissie voor de Rechten van de Mens ter bestudering en algemene aanbeveling of, in voorkomende gevallen, ter informatie doen toekomen de door de Staten overeenkomstig de artikelen 16 en 17 ingediende rapporten betreffende de rechten van de mens, alsmede die betreffende de rechten van de mens welke door de gespecialiseerde organisaties overeenkomstig artikel 18 zijn ingediend.

Artikel 20

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag en de betrokken gespecialiseerde organisaties kunnen de Economische en Sociale Raad opmerkingen doen toekomen betreffende elke algemene aanbeveling gedaan krachtens artikel 19 of betreffende elke vermelding van zulk een algemene aanbeveling in enig rapport van de Commissie voor de Rechten van de Mens of in enig in dat rapport vermeld document.

Artikel 21

De Economische en Sociale Raad kan van tijd tot tijd bij de Algemene Vergadering rapporten met aanbevelingen van algemene aard indienen, alsmede een samenvatting van de gegevens ontvangen van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag en van de gespecialiseerde organisaties betreffende de maatregelen die zijn genomen en de vorderingen die zijn gemaakt om de algemene inachtneming van de in dit Verdrag erkende rechten te verzekeren.

Artikel 22

De Economische en Sociale Raad kan de aandacht van andere organen van de Verenigde Naties, de daaronder ressorterende organen en gespecialiseerde organisaties die zich bezig houden met het verlenen van technische hulp, vestigen op alle aangelegenheden die uit de in dit deel van dit Verdrag bedoelde verslagen voortvloeien en die voor deze lichamen van nut kunnen zijn bij het nemen van beslissingen, elk binnen zijn eigen bevoegdheid, omtrent de raadzaamheid van het nemen van internationale maatregelen waarvan verwacht kan worden dat zij bijdragen tot een doelmatige en geleidelijke uitvoering van dit Verdrag.

Artikel 23

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag zijn van oordeel dat internationale maatregelen voor de instandkoming van de in dit Verdrag erkende rechten onder meer inhouden het sluiten van overeenkomsten, het aanvaarden van aanbevelingen, het verschaffen van technische hulp en het organiseren van regionale bijeenkomsten en technische bijeenkomsten voor overleg en studie, in samenwerking met de betrokken Regeringen.

Artikel 24

Geen bepaling van dit Verdrag mag worden uitgelegd als zijnde een aantasting van de bepaling van het Handvest der Verenigde Naties en van de statuten van de gespecialiseerde

organisaties, waarin de onderscheiden verantwoordelijkheden van de verschillende organen van de Verenigde Naties en van de gespecialiseerde organisaties met betrekking tot de in dit Verdrag geregelde materie zijn omschreven.

Artikel 25

Geen bepaling van dit Verdrag mag worden uitgelegd als zijnde een aantasting van het inherente recht van alle volken hun natuurlijke rijkdommen en hulpbronnen volledig en vrijelijk te benutten en hiervan volledig en vrijelijk te profiteren.

DEEL V

Artikel 26

1. Dit Verdrag staat open voor ondertekening door iedere Staat die lid is van de Verenigde Naties of van een of meer der gespecialiseerde organisaties daarvan, door elke Staat die partij is bij het Statuut van het Internationale Gerechtshof, alsmede door iedere andere Staat die door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is uitgenodigd bij dit Verdrag partij te worden.

2. Dit Verdrag moet worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

3. Dit Verdrag staat open voor toetreding door iedere in het eerste lid van dit artikel bedoelde Staat.

4. Toetreding geschiedt door middel van nederlegging van een akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

5. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties stelt alle Staten die dit Verdrag hebben ondertekend of tot dit Verdrag zijn toegetreden in kennis van de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging of akte van toetreding.

Artikel 27

1. Dit Verdrag treedt in werking drie maanden na de datum van nederlegging bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties van de vijfendertigste akte van bekrachtiging of akte van toetreding.

2. Ten aanzien van iedere Staat die na nederlegging van de vijfendertigste akte van bekrachtiging of akte van toetreding dit Verdrag bekrachtigt of tot dit Verdrag toetreedt, treedt dit Verdrag in werking drie maanden na de datum van nederlegging van zijn akte van bekrachtiging of akte van toetreding.

Artikel 28 De bepalingen van dit Verdrag strekken zich uit tot alle delen van federale Staten, zonder enige beperking of uitzondering.

Artikel 29

1. Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag kan een wijziging daarvan voorstellen en deze indienen bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. De Secretaris-Generaal deelt vervolgens iedere voorgestelde wijziging aan de Staten die partij zijn bij dit Verdrag mede, met het verzoek hem te berichten of zij een conferentie van Staten die partij zijn bij dit Verdrag verlangen ten einde dit voorstel te bestuderen en in stemming te brengen. Indien ten minste een derde van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag zulk een conferentie verlangt, roept de Secretaris-Generaal deze conferentie onder auspiciën van de Verenigde Naties bijeen. Iedere wijziging die door een meerderheid van de ter conferentie aanwezige Staten die partij zijn bij dit Verdrag wordt aangenomen, wordt ter goedkeuring aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voorgelegd.

2. Wijzigingen worden van kracht nadat zij door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn goedgekeurd en door een twee derde meerderheid van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag, overeenkomstig hun onderscheiden staatsrechtelijke procedures, zijn aangenomen.

3. Wanneer wijzigingen van kracht worden zijn zij bindend voor die Staten die partij zijn bij dit Verdrag die ze hebben aangenomen, terwijl de andere Staten die partij zijn bij dit Verdrag gebonden zullen blijven door de bepalingen van dit Verdrag en door iedere voorgaande wijziging die zij wel hebben aangenomen.

Artikel 30

Ongeacht de krachtens artikel 26, lid 5, gedane kennisgeving, stelt de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties alle in het eerste lid van artikel 26 bedoelde Staten van het volgende in kennis:

- a. Ondertekeningen, bekrachtigingen en toetredingen krachtens artikel 26;
- b. De datum van inwerkingtreding van dit Verdrag krachtens artikel 27 en de datum van het van kracht worden van eventuele wijzigingen krachtens artikel 29.

Artikel 31

1. Dit Verdrag, waarvan de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd in het archief van de Verenigde Naties.
2. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties doet aan alle in artikel 26 bedoelde Staten gewaarmerkte afschriften van dit Verdrag toekomen.

Economische en sociale rechten in een notendop⁶⁵

Recht op...

- **Arbeid:**
 - Billijk loon/gunstige arbeidsvoorwaarden
 - Gelijke beloning
 - Veilige en hygiënische omstandigheden
 - Gelijke kansen
 - Redelijke werktijden
 - Vakanties met behoud van loon
 - Recht op vakverenigingen
 - Stakingsrecht

- **Recht op sociale zekerheid**

- **Bescherming:**
 - Van het gezin
 - Bijzondere bescherming van moeders
 - Bescherming van kinderen tegen economische en sociale uitbuiting

- **Behoorlijke levensstandaard:**
 - Voeding, kleding en huisvesting
 - Verbetering van de voortbrenging, verduurzaming en verdeling van voedsel
 - Billijke verdeling van de wereldvoedselvoorraden

⁶⁵ Samenvatting uit *Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten*, 1966 (enkel de economische en sociale rechten zijn in deze samenvatting opgenomen).

- **Gezondheid:**

- Lichamelijke en geestelijke gezondheid
- Vermindering van aantal doodgeboren en van kindersterfte
- Verbetering van hygiëne in gewone milieu en werksmilieu
- Voorkoming, behandeling en bestrijding van epidemische ziekten
- Geneeskundige bijstand

- **Onderwijs:**

- Primair onderwijs: verplicht en gratis
- Secundair onderwijs: verschillende vormen
- Scholen van alle niveaus
- Verbetering van materiële omstandigheden en personeel
- Studietoelagen
- Vrije keuze van scholen

Economische en sociale rechten om uit te knippen

Recht op werk	Recht op een eerlijk loon	Recht op gunstige arbeidsvoorwaarden	Recht op gelijke kansen op het werk	Recht op veilige en hygiënische arbeidsomstandigheden
Recht op vakantie met behoud van loon	Recht op vrije tijd	Recht op vakverenigingen	Recht om te staken	
Recht op sociale zekerheid		Recht op bescherming van het gezin	Recht op bescherming voor moeders	Recht op bescherming van kinderen tegen economische en sociale uitbuiting
	Recht op voeding, kleding en huisvesting	Recht op eerlijke verdeling van het voedsel in de wereld		Recht op lichamelijke en geestelijke gezondheid
Recht op vermindering van het aantal doodgeborenen en van kindersterfte	Recht op verbetering van hygiëne	Recht op voorkoming, behandeling en bestrijding van ziekten	Recht op geneeskundige bijstand	
Recht op gratis (en verplicht) primair onderwijs	Recht op verschillende vormen van secundair onderwijs	Recht op goede materiële omstandigheden en goede leerkrachten	Recht op studiebeurzen	Recht op vrije keuze van school

Het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR) (onofficiële samenvatting)

- *Dit verdrag werd op 16 december 1966 aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en werd 23 maart 1976 van kracht op. Tegen het einde van 2001 was het Verdrag door 147 staten geratificeerd.*
- *Het Verdrag werkt de burgerlijke en politieke rechten en vrijheden opgesomd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens verder uit.*
- *Onder Artikel 1 van het Verdrag verbinden de staten er zich toe het recht op zelfbeschikking te verdedigen en dat recht te respecteren. Het Artikel erkent tevens het recht van volkeren om hun natuurlijke rijkdom en bronnen vrijelijk te bezitten, te verhandelen en van de hand te doen.*

Onder de rechten van individuen die door het Verdrag worden gewaarborgd bevinden zich:

Artikel 2

Het recht op juridische toevlucht wanneer hun rechten werden geschonden zelfs wanneer de overtreder in een officiële hoedanigheid optrad.

Artikel 3

Het recht op gelijkheid tussen mannen en vrouwen betreffende burgerlijke en politieke rechten.

Artikel 6

Het recht op leven en overleven.

Artikel 7

Vrijheid van onmenselijke of vernederende behandeling of straf.

Artikel 8

Vrijheid van slavernij en dienstbaarheid

Artikel 9

Het recht op vrijheid en veiligheid van een persoon en vrijheid van willekeurige arrestatie of vasthouding.

Artikel 11

Vrijheid van gevangenis wegens schulden.

Artikel 12

Het recht op vrijheid en vrijheid van beweging.

Artikel 14

Het recht op gelijkheid voor de wet; het recht op onschuld tot de schuld is bewezen en op een eerlijke en publieke behandeling door een onpartijdige rechtbank.

Artikel 16

Het recht om voor de wet erkend te worden als een individu.

Artikel 17

Het recht op privacy en de bescherming daarvan door de wet.

Artikel 18

Vrijheid van denken, geweten en godsdienst.

Artikel 19

Vrijheid van mening en meningsuiting.

Artikel 20

Verbod op propaganda die oorlog of haat wegens nationaliteit, ras of godsdienst bepleit.

Artikel 21

Het recht op vreedzaam vergaderen.

Artikel 22

Het recht op vrijheid van vereniging.

Artikel 23

Het recht te huwen en een gezin te stichten.

Artikel 24

De rechten voor kinderen (rechtspositie als minderjarigen, nationaliteit, registratie en naam).

Artikel 25

Het recht om deel te nemen aan publieke aangelegenheden, om te stemmen en verkozen te worden en de toegang tot publieke diensten.

Artikel 26

Het recht op gelijkheid voor de wet en gelijke bescherming.

Artikel 27

Het recht, voor leden van religieuze, etnische of taalkundige minderheden, om hun cultuur te beleven, hun godsdienst uit te oefenen en hun taal te spreken.

Het Verdrag is wettelijk bindend: het Comité van de Mensenrechten, vervat onder

Artikel 28, ziet toe op de uitvoering.

Meer weten over VORMEN?

VORMEN vzw is een onafhankelijke, pluralistische organisatie voor mensenrechteneducatie. Haar doel is mensenrechteneducatie te bevorderen, te ondersteunen en te verzorgen, in het onderwijs en daarbuiten. Ze is opgericht met de morele steun van mensenrechtenorganisaties die in Vlaanderen actief zijn, maar is onafhankelijk.

Wij ondersteunen scholen die projecten opzetten in het kader van mondiale vorming of in het kader van de vakoverschrijdende eindtermen 'Opvoeden tot burgerzin'. De ondersteuning gebeurt onder de vorm van samenkomsten met de groep van leerkrachten en andere betrokkenen die binnen de school de concrete uitwerking op zich nemen.

Op vraag van scholen geven wij advies over de aanpak van de implementatie van de vakoverschrijdende eindtermen 'burgerzin'.

Naast nascholingsprogramma's die wij zelf organiseren en waarop leerkrachten van diverse scholen kunnen inschrijven (aankondiging via onze website en ons e-mail magazine mensenrechteneducatie), zijn de volgende programma's beschikbaar voor pedagogische studiedagen en andere nascholingsinitiatieven van scholen (ook maatwerk is mogelijk):

- 'Mensenrechten, wat zijn dat?'
- 'Hoe vakoverschrijdend opvoeden tot mensenrechten en burgerzin?'
- 'Werkvormen rond mensenrechten: inleiding, training'

In deze nascholingsprogramma's werken wij met kleine groepen en gebruiken actieve werkvormen.

In beperkte mate zijn wij ook beschikbaar om **workshops rond mensenrechten met leerlingen** of studenten te komen begeleiden.

Educatieve materialen

- Eerste stappen in Mensenrechteneducatie (160 pp.)
- Allemaal anders, allemaal gelijk (160 pp.)
- De 30 Artikelen (120 pp.)
- Vormingswerk voor Mensenrechten (100 pp.)
- Een Europa van Mensenrechten (24 pp. (4 in kleur) ook in het Engels beschikbaar)
- Recht door de Wereld (133 pp.)
- Kinderarbeid; willen werken maar niet mogen?
- Kom NU op voor Mensenrechten (video)
- TeRECHT!, een tentoonstellingspakket rond mensenrechten (materialenpakket)
- Kindsoldaten en Mensenrechten (34 pp.)

Op onze website (www.vormen.org) zijn deze educatieve materialen integraal te 'downloaden' of te bekijken. U kan ze ook bestellen (schriftelijk of per fax) aan €18 per stuk + verzendingskosten (€2 voor het eerste, €1 voor elk bijkomend pakket). Levering: binnen de 3 weken.

Een website waar je iets aan hebt

In toenemende mate zal er op onze site ook informatie over mensenrechten te vinden zijn en 'links' naar andere websites voor extra informatie. Deze informatie kan voor leerkrachten nuttig zijn als zij zich beter over een of ander mensenrechtenthema willen informeren. Leerlingen kunnen de informatie gebruiken bij het voorbereiden van spreekoefeningen en opdrachten allerhande (eindwerken, groepswerken,...).

Gratis e-mail nieuwsbrief mensenrechteneducatie

Leerkrachten en andere onderwijsbetrokkenen kunnen zich gratis abonneren op ons e-mail magazine. Intekenen kan door een mail te sturen naar abo.mre1.vormen@advalvas.be met vermelding van 'abonnement nieuwsbrief'.

Ook voor ouders is 'Opvoeden tot burgerzin' een nieuw gegeven. Een vormingsavond voor ouders kan hen inzicht brengen in doelstellingen en werkwijze, en kan een hefboom zijn om hen in dit domein te betrekken. Op vraag verzorgen wij dergelijke vormingsavonden.